

20 במרץ 2023

כל מאן דבעי,

פנייה פומבית מס' 514/2023 - פרסום כוונה להתקשרות בפטור ממכרז כספק יחיד לביצוע מחקר פעולה בשרות המבחן לנוער בנושא: הטמעת מודל לטיפול קבוצתי לקטינים שביצעו עבירות לאלימות.

משרד העבודה הרווחה והביטחון החברתי, מודיע על כוונתו, להתקשר בפטור ממכרז כספק יחיד, עם אוני' בן גוריון – ד"ר מני מלכה (500701644) בהתאם להוראות תקנה 293 (2) לתקנות חובת המכרזים התשנ"ג – 1993, לביצוע מחקר פעולה בשרות המבחן לנוער בנושא: הטמעת מודל לטיפול קבוצתי לקטינים שביצעו עבירות לאלימות.

מדובר בהתקשרות בפטור ממכרז, כספק יחיד עם אוני' בן גוריון – ד"ר מני מלכה לביצוע מחקר פעולה בשרות המבחן לנוער בנושא: הטמעת מודל לטיפול קבוצתי לקטינים שביצעו עבירות לאלימות.

בישראל, קטין בגיל האחריות הפלילית (12–18) החשוד בביצוע עבירה מופנה בידי המשטרה לאבחון ולטיפול בשירות המבחן לנוער. שירות המבחן לנוער הוא שירות טיפולי-סוציאלי סמכותי, הפועל במסגרת ארצית כחלק ממנהל סיוע לבתי משפט ותקון. עבודת שירות המבחן לנוער מעוגנת בחוק, ומעוצבת בעיקר לאור חוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול) התשל"א – 1971. החוק מסדיר את הסמכויות המוקנות לקציני המבחן ומתאר את תפיסתם המקצועית, שבבסיסה התאמת ההליכים הפליליים לקטינים עוברי חוק. לקציני המבחן מגוון תפקידים, ובהם חקירה פסיכו-סוציאלית, כתיבת תסקירים וטיפול בעוברי חוק קטינים לפי צווים של בתי המשפט. החקירות והתסקירים השונים נועדו לסייע למערכת אכיפת החוק להתאים את ההחלטות השיפוטיות למצב האישי והמשפחתי של כל קטין. בין השאר, התסקירים כוללים את ההמלצות הטיפוליות לשיפור הסתגלותם האישית והחברתית של הקטינים ולמניעת הישנות העבירות. הטיפול על פי צו בקטינים ובהוריהם כולל דרכי התערבות שונות, ובהן טיפול פרטני, קבוצתי או משולב. תכניות הטיפול השונות, נועדו לקדם את מצב הקטינים, למנוע הישנותם של עבירות נוספות ולהקנות להוריהם כלים להגברת ההשגחה ההורית.

כ-40% מהמופנים לשירות המבחן לנוער הם קטינים שביצעו עבירת אלימות. הקטינים מקבלים טיפול פרטני, וחלקם גם מופנים לטיפול קבוצתי. הטיפול הקבוצתי נקבע לפי מודל התערבות המבוסס על עקרונות הגישה האקולוגית של אדלסון וטולמן (1992), שתוכנן במקור לבגירים אלימים. בטיפול משולבת תכנית "פעילות שטח", שנועדה לסייע לקטינים לרכוש מיומנויות התמודדות יעילות באמצעות פעילות אתגרית.

לאחר למעלה מעשור שבו הפעלנו בשרות המבחן לנוער, מאות קבוצות טיפוליות לקטינים, בדקנו ומצאנו: מיעוט הפניות של קטינים שביצעו עבירות אלימות לקבוצות הטיפוליות המיועדות לקטינים עוברי חוק; נשירה גבוהה שלהם מהקבוצות; קושי של מנחי הקבוצות ליישם את המודל הקיים; מיעוט של קבוצות ייעודיות לאוכלוסייה זו ביחס לשיעורה בקרב מקבלי השירות. כמו כן, מצאנו כי הטיפול הפרטני הניתן כיום לקטינים שביצעו עבירות אלימות, אינו מבוצע על פי פרוטוקול עבודה מסודר ומותאם למאפיינים של אוכלוסייה ייחודית זו.

לאור זאת, כחלק מתהליכי הטיוח ופיתוח הידע המלווים את הטיפול בקטינים שביצעו עבירות אלימות, שירות המבחן לנוער החליט לבחון באופן שיטתי את המענה השיקומי הניתן לקטינים ולשלב בין מחקר ובין עשייה מהשדה, זאת לשם פיתוח והטמעה של מודל ההתערבות קבוצתי עם נערים עוברי חוק. לפיכך, בשנת 2018 האגף למחקר, תכנון והכשרה במשרד העבודה, הרווחה והשירותים החברתיים, פרסם קול קורא בו הזמין חוקרים להגיש הצעות לעריכת סקירת ספרות בנושא: מודלים להתערבות עם נוער אלים עוברי חוק.

מאחר והיה מדובר בבקשה לכתיבת סקירה ספרותית לראשונה בישראל בנושא ייחודי זה וכן לאור הדרישה לגוף ידע ספציפי וייחודי, בפועל ד"ר מני מלכה היה החוקר היחיד שהגיש מועמדות. כאמור בשנת 2020 ובהמשך לקול קורא שפרסם השירות, ד"ר מני מלכה ערך עבורנו סקירת ספרותית שאפשרה לנו, להכיר תהליכי אבחון וטיפול מיטביים ועדכניים לקטינים עוברי חוק שביצעו עבירות אלימות. בהתבסס על מסקנות הסקירה, במהלך שנת 2021-2022, בליווי הדרכה מקצועית של ד"ר מני מלכה, פותח ונבנה מודל התערבות ייחודי, מותאם ומשופר לקהל יעד זה. לאור מעורבותו הייחודית, הוא היחיד שיכול להמשיך לפתח את מחקר הפעולה המתואר להלן.

בחודש ספטמבר 2022 ביקשנו לצאת לקול קורא לאיתור גורם אקדמי לצורך מחקר פעולה בתחום עבירות אלימות שבוצעו ע"י קטינים. היציאה ל"קול קורא" היתה למורת רוחנו וחשבנו שאין לזה תכלית, כי רק ד"ר מני מלכה יכול בשלב הזה לתת לנו את המענה הדרוש.

תיאור מחקר הפעולה המבוקש

"מחקר פעולה" ידוע כשיטת מחקר ייחודית, אשר במרכזה אנשי מעשה (Practitioner research) ארגונים ושירותים בתחום מקצוע העזרה והחינוך. מחקר מסוג זה, משלב בין מחקר ובין עשייה (פעולה), מבוסס על שותפות ומיועד לבחון באופן שיטתי ומעגלי פעולות הננקטות בשדה, במטרה לעגן, לשכלל, ליצור ולהטמיע ידע מעשי, המשמש עוגן ליישום של מודלים של התערבות.

לפיכך מצ"ב מכתבו של הגורם המקצועי אשר מנמק שד"ר מני מלכה - כספק יחיד לביצוע מחקר פעולה בשירות המבחן לנוער בנושא: הטמעת מודל לטיפול קבוצתי לקטינים שביצעו עבירות אלימות ד"ר מני מלכה מלווה את שירות המבחן לנוער מזה כ- 5 שנים ולכן, כיום הינו בעל מומחיות מעמיקה וייחודית עם מאפייני האוכלוסייה והמענים הטיפוליים הנדרשים לשיקום נוער עובר חוק, שביצע עבירות אלימות ומטופל עפ"י צווים טיפולים של בימ"ש לנוער.

לשם הפעלת מחקר הפעולה באופן מידי ובפריסה ארצית, לא ניתן יהיה למצוא חוקר אחר אשר יוכל לפתח את המענה הנדרש בטווח המידי. עובדה זו, תעכב את יישום הטיפול הקבוצתי כמענה טיפולי לנערים - להפסקת ביצוע עבירות אלימות ופגיעה באחרים ובנוסף לכך, נתקשה ביישום ההחלטות השיפוטיות שניתנו בעניינם.

בהתאם לדברי הגורם המקצועי, מניסיונו לאורך השנים בעבודה עם האוניברסיטאות השונות ולמיטב ידיעתו אין באקדמיה חוקרים אשר לצד הידע התיאורטי הרחב שצברו, יש להם גם את הניסיון בפועל, ביישום המודל הטיפולי הספציפי - לו אנו זקוקים בטיפול בנערים עוברי חוק ובהפעלת מחקר הפעולה הנ"ל.

הפעלת מחקר הפעולה הנוכחי הינו צו השעה זאת לנוכח העלייה בחומרת העבירות האלימות בהם מעורבים מתבגרים בעת האחרונה.

תקופה ותיקוף ההתקשרות:

תיקוף ההתקשרות המאושר מיום 01.04.2023 ועד ליום 31.03.2024 יהא בסך של 50,000 ₪

ככל שיש ספק אחר המסוגל לספק את השירות, עליו לפנות עד ליום ב' : 03.04.2023

עד השעה : 12:00 בדואר אלקטרוני -**תיבת המכרזים בכתובת: Michrazim@molsa.gov.il**
אן בתיבת המכרזים ברחוב ירמיהו 39, מגדלי הבירה, ירושלים, בכניסה הראשית אחרי דלפק האבטחה.

כל מידע ובירור נוסף בנושא הפנייה ניתן לקבל במשרדי אגף רכש, מכרזים והתקשרויות, בכתובת הבאה: ירושלים: רחוב ירמיהו 39, מגדלי הבירה, ירושלים מיקוד: 91012
טלפון: 02-5085508.